

6. Preview. The *Britannica Dictionary*. URL: <https://www.britannica.com/dictionary/preview> (last accessed: 30.10.2022).

7. What is a preview performance? *Ticketmaster*. URL: <https://help.ticketmaster.com.au/hc/en-au/articles/360006506594-What-is-a-preview-performance>– (last accessed: 12.11.2022).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-280-0-81>

Томіленко Л. М.

*кандидат філологічних наук, старший дослідник,
старший науковий співробітник відділу лінгвістики,
Український мовно-інформаційний фонд НАН України*

РОСІЙСЬКО-УКРАЇНЬСЬКА ВІЙНА ОЧИМА ПОЛЬСЬКИХ МЕДІА

Від самого початку повномасштабного вторгнення російських військ в Україну керівництво Польщі й польський народ надають величезну гуманітарну, військову і т. ін. допомогу та потужну підтримку українцям у їхній боротьбі з агресором. Не стоять осторонь і польські журналісти, активно висвітлюючи фронтіві події та воєнні злочини російських загарбників. І це надзвичайно важливо, адже «засоби масової інформації (ЗМІ), будучи елементом масової комунікації, формують громадську думку, культуру і світогляд, а отже – тип особистості» [2, с. 97]. «Особливо важливим, – на думку Б. Калініченка, – є вплив ЗМІ на формування національної свідомості та політично-стратегічного планування, оскільки вони виступають вагомим засобом створення історико-культурного інформаційного простору держави, який, по суті, є тим духовно-ідеологічним цілим, що скріплює народ у політичну націю. Через ЗМІ передається необхідна державно-політична, соціально-економічна, ідеологічна, історична, етнічна та інша інформація» [1, с. 53].

Нині новини про Україну не сходять зі шпальт багатьох польських засобів масової інформації. Зокрема, особливої уваги подіям в Україні надають такі онлайнві джерела, як «WP Wiadomości», «Wyborcza», «Wprost», «Niezależna», «Rzeczpospolita», «Gazeta.pl», «o2» та ін. Очевидно, що для засвідчення підтримки нашого народу біля назв частини польських інтернет-видань прикріплено український прапорець або жовто-блакитну стрічку, синьо-жовте сердечко тощо. На багатьох

інформаційних сайтах є також спеціальна рубрика «Wojna w Ukrainie» («Війна в Україні»).

Варто зауважити, що, за нашими спостереженнями, нині в медіа Польщі є принаймні два типи онлайн-публікацій, присвячених російсько-українській війні: 1) оригінальні тексти польських журналістів, зокрема й воєнних кореспондентів; 2) дослівний або майже дослівний переклад з українських інформаційних ресурсів.

Позицію польських медійників щодо неспровокованої російської агресії, їхнє намагання донести правду про страждання, втрати й перемоги народу сусідньої держави можемо помітити вже в красномовних заголовках: «Bestialstwo Rosjan nie ma granic. Nie żyje Oksana Leontiewa» (o2, 11.10.2022); «Wielka radość Ukraińców. 19 wrogich obiektów strąconych w dwie godziny» (WP Wiadomości, 27.10.2022); «Rosjanie popełnili na Ukrainie niemal 40 tysięcy zbrodni wojennych» (Rzeczpospolita, 28.10.2022); «Rosjanie dążą do katastrofy, winą obarczą Ukraińców. Niepokojące ruchy w obwodzie chersońskim» (Wprost, 24.10.2022) та ін.

Крім детального висвітлення воєнних подій, польські журналісти не бояться драгливих тем та використання емоційно-оцінних (зневажливих, лайливих і т. ін.) назв загарбників, зокрема й тих, якими йменують їх українські громадяни. Приміром, окрім вже звичного словосполучення *rosyjscy okupanci* (російські окупанти), слідом за українцями й поляки використовують слова *orki*, *raszyści* (орки, рашисти) тощо: ««Orki» Putina wpadły» [8]; «Czytam relacje o atakach orków na pozycje Ukraińskie» [6]; «Raszyści zaatakowali dziś cele cywilne w trzech obwodach Ukrainy» [7]; «Raszyści chcą też zastraszyć Ukraińców i Zachód...» [7] та ін.

Окрім окупантів, перепадає й українським зрадникам, яких польські медійники так само називають *separatystami*, *kolaborantami*, напр.: «Kolaboranci z Ukrainy boją się o swój los» [4]; «Rosjanie i separatyści uciekają z ukraińskich terenów» [3] та ін.

З публікацій багатьох польських журналістів можна чітко зрозуміти їхнє ставлення до російських загарбників та кого вони вважають головним винуватцем конфлікту. Про це свідчать хоча б такі фрази, часто з емоційно-оцінними характеристиками (*найманці Путіна*, *сили Путіна*, *телевізійні солдати Путіна*, *війська Путіна*, *офіцери Путіна* тощо): «Na skutek ukraińskiego ostrzału 30 najemników Putina zginęło» [10]; «...współpracujący z siłami Putina wagnerowcy mieli swój punkt szkoleniowy» [10]; «Kim są najważniejsi telewizyjni żołnierze Putina?» [5]; «Wojskom Putina brakuje już nie tylko sprzętu, ale i chętnych, by wykonywać rozkazy oficerów Putina» [11] і под.

Попри беззаперечну підтримку України та українців, згідно з опитуванням газети «Wyborcza», майже третина поляків погоджується з твердженням, що польські ЗМІ відводять занадто багато уваги війні в Україні. Найбільше в цій категорії, за даними журналістів, виявилось молоді та менш освічених людей [9]. Нічого дивного чи незвичайного в цьому немає, оскільки навіть частина українців за вісім років (аж до вікопомного 24 лютого) «призабула», що війна триває, на Донбасі продовжують гинути українські захисники й цивільні особи, а російські війська все ще перебувають на території нашої держави.

Незважаючи на суттєві труднощі та виклики, які постали внаслідок війни, розгорнутої біля кордонів Польщі, польські медійники й надалі пліч-о-пліч з українськими журналістами продовжують запеклу боротьбу проти російських окупантів на інформаційному полі. Загальновідомо, що з 24-го лютого найбільше наших громадян виїжджало саме до сусідньої Польщі. За різними даними, кордон перетнули майже 5,5 млн осіб, частина з яких, щоправда, уже повернулася додому. Російська збройна агресія значною мірою відбилася на взаєминах українців та поляків, посилила контакти між ними, посприяла тіснішим взаємозв'язкам, взаємовпливам тощо. Цілком закономірно, що близьке спілкування двох народів, тривале проживання на одній території сприяють і створенню єдиного медійного простору, де війна, на жаль, поки що є однією з ключових тем.

Список використаних джерел:

1. Калініченко Б. М. Роль засобів масової інформації у політичній стратегії інформаційного суспільства. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія 22. Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін. 2019. Вип. 25. С. 53–57.

2. Панченко О. А. Роль засобів масової інформації в системі державного управління інформаційною безпекою. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2020. № 1 (24). С. 97–102.

3. Beczek W. Rosjanie i separatyści uciekają z ukraińskich terenów. «Nawet najbardziej odporni popadają w histerię». *Gazeta.pl*. URL: <https://wiadomosci.gazeta.pl/wiadomosci/7,114881,28811706,rosjanie-i-separatysci-uciekaja-z-ukrainskich-terenow-nawet.html> (дата звернення: 28.10.2022).

4. Kuczera L. Kolaboranci z Ukrainy boją się o swój los. Proszą «potężnego brata» o pomoc. WP Wiadomości. URL: <https://wiadomosci.wp.pl/kolaboranci-z-ukrainy-boja-sie-o-swoj-los-prosza-poteznego-brata-o-pomoc-6772361823812096a> (дата звернення: 28.10.2022).

5. Kulasek A. Telewizyjna armia Putina. Kim są jej generałowie? *Wyborcza*. URL: <https://wyborcza.pl/7,90535,28145230,telewizyjna-armia-putina-kim-sa-jej-generalowie.html> (data звернення: 28.10.2022).

6. Langenfeld P. Rosja nie ma już czołgów... ani mężczyzn na ulicach! w *Gospodarce*. URL: <https://wgospodarce.pl/opinie/111480-rosja-nie-ma-juz-czolgow-ani-mezczyzn-na-ulicach> (31.10.2022).

7. Nie tylko Kijów. Raszyści zaatakowali dziś cele cywilne w trzech obwodach Ukrainy. *Kresy24.pl*. URL: <https://kresy24.pl/nie-tylko-kijow-raszysci-zaatakowali-dzis-cele-cywilne-w-trzech-obwodach-ukrainy/> (data звернення: 31.10.2022).

8. «Orki» Putina wpały. To, co mieli przy sobie, budzi zażenowanie. *o2*. URL: <https://www.o2.pl/informacje/rosjanie-obnizyli-wymagania-oto-z-czym-zlapano-dwoch-orkow-putina-6782496562166688a> (data звернення: 31.10.2022).

9. Podgórski W. Jak Polacy postrzegają wojnę w Ukrainie? Boimy się, szukamy pocieszenia w memach, ale niektórym konflikt już się znudził. *Wyborcza*. URL: <https://warszawa.wyborcza.pl/warszawa/7,54420,28845827,jak-polacy-postrzegaja-wojne-w-ukrainie-boimy-sie-szukamy.html> (data звернення: 27.10.2022).

10. Sikorski K. Precyzyjny ostrzał ukraińskiej artylerii. Zginęło 30 wagnerowców, którzy chwalili się w sieci, gdzie stacjonują. *Portal i.pl*. URL: <https://i.pl/precyzyjny-ostrzal-ukraińskiej-artylirii-zginelo-30-wagnerowcow-ktorzy-chwalili-sie-w-sieci-gdzie-stacjonuja/ar/c1-16997279> (data звернення: 28.10.2022).

11. Witwicka K. «Zrobili z nas mięso armatnie». Żołnierze Putina buntują się. Przechwycono nagranie. *Radiozet*. URL: <https://wiadomosci.radiozet.pl/Swiat/Zrobili-z-nas-mieso-armatnie-.Zolnierze-Putina-buntuja-sie.-Przechwycono-nagranie> (data звернення: 27.10.2022).